

N:o 17.

Ank. till Riksd. kansli den 6 april 1897, kl. 6 e. m.

Andra Kammarens fjerde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 5, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändrade föreskrifter rörande befordran till major på stat inom svenska armén.

Uti en till utskottet hänvisad motion, n:o 156, har herr J. Nydahl hemställt, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t utfärda sådana föreskrifter rörande befordran till major på stat inom svenska armén, att — genom införandet af särskilda kompetensprof, företrädesvis af praktisk art, och genom utfärdandet af andra för ändamålet erforderliga bestämmelser — möjligaste garanti vinnes, att vid sådan befordran endast dertill fullt kvalificerade personer må ifrågakomma.

Rörande det ämne, motionen afser, innehåller det för armén gällande tjenstgöringsreglemente följande bestämmelser:

Del II, kap. 1, § 4, mom. 10. Regementschefen skall känna regementets officerares — — duglighet och användbarhet i tjensten.

— — — mom. 11. Han skall, i hvad på honom ankommer, — — använda all omsorg vid antagandet af personal till de särskilda beställningarne vid regementet samt med oveld och oafåtligt afseende på tjenstens bästa handhafva befordringsväsendet.

— — § 11, mom. 12. Fördelningschefen och generalbefälhafvaren skall känna samtliga regementsofficerares, kapteners och ryttmästares vid de till fördelningen hörande truppförbanden af infanteriet, kavalleriet och trängen duglighet och användbarhet i tjensten samt äfven, med hänsyn till fördelningens öfrige officerare och civilmilitära personer af officers rang, söka förvärfva sig största möjliga personalkänedom.

— kap. III § 8 mom. 3. Skicklighet och förtjenst, ådagalagda uti redan innehafd beställning på sådant sätt, att enahanda egenskaper kunna förutsättas skola göra sig gällande uti en med högre tjenstegrad förbunden ansvarsfullare beställning, skola, derest inga särskilda kompetensvilkor äro stadgade eller andra föreskrifter lemnade, vara de enda grunderna för såväl befordran som förslags afgifvande till sådan, och, der särskilda kompetensvilkor äro stadgade, uti alla de fall, då val mellan flere kompetente ifrågakommer.

— — — mom. 5, punkt 2. Befordran till officersbeställning äfvensom transport inom officersgraderna sker af Konungen.

— — — mom. 7. Till officersbeställning från och med underlöjtnantsgraden till och med majorsgraden, hvad den senare vidkommer dock så vidt med densamma ej följer chefskap för corps, afgifves förslag af regementschef eller chef som har regementschefs myndighet öfver personalen.

— — — mom. 11. Chef, som har att yttra sig öfver ett af underlydande chef upprättadt förslag, skall, så vida detsamma icke oändradt tillstyrkes, sjelf afgifva eget förslag, och öfverlemnas detta tillsammans med det förstnämnda till den det vederbör.

— — § 15, mom. 1. Vid ledighet inom majorsgraden vid regemente af infanteriet, kavalleriet eller artilleriet skall å successionsförslaget uppföras den inom regementet till tjensterangen främste af kaptenerna, hvilken regementschefen anser dertill skicklig och i öfrigt passande.

Anser sig fördelningschef eller likställd chef icke böra tillstyrka det gjorda förslaget, skall han å det förslag, som af honom afgifves, uppföra annan till den lediga beställningen skicklig och i öfrigt passande kaptän vid något af honom underlydande regementen, och bör han härvid fästa behörig uppmärksamhet derå, att en så vidt möjligt jemn befordran till regementsofficersgraderna inom de särskilda officerscorpserna af samma vapenslag sålunda vinnes.

Vid 1891 års riksdag gjorde herr Nydahl i motionen n:o 175 framställning om utfärdande af sådana föreskrifter rörande befordringarne inom svenska armén, att för nåendet af kompani-, squadrons- och batterichefsgraden samt för befordran till major på stat tillfyllestgörande kompetensprof måtte afläggas, egnade att skapa ett rättvist befordrings-system på grundvalen af förtjenst och skicklighet.

Denna motion afstyrktes af tredje tillfälliga utskottet, till hvilket motionen hänvisats, men Andra Kammaren ådagalade sina sympatier för motionen genom att med 106 röster med 48 återförvisa ärendet till utskottet, hvilket emellertid med föranledande af den långt framskridna tiden ej medhann att å nyo framlägga ärendet för kammaren.

Nu har herr Nydahl med föranledande af påräknade sympatier för frågans lösning å nyo dragit ärendet inför Riksdagens pröfning, dock endast med afseende å den förra motionens viktigaste del, eller frågan om befordran till major; och har motionären till stöd för sin framställning åberopat följande:

Det förspörjes en ganska allmän klagan, att man i allmänhet ställer för ringa fordringar på kvalifikationerna hos de kompani-, squadrons- eller batterichefer, som befordras till majorer på stat. Å successionsförslag till majorsgraden skall af vederbörande regementschef uppföras den inom regementet till tjensterangen främste af kaptenerna, hvilken regementschefen anser skicklig och i öfrigt passande. Det är allt, hvad en regementschef har att hålla sig till. Men det säger sig sjelft, att då armén har ett fyratiotal regementschefer, äro naturligen åsigterna om hvem som bör anses »skicklig och i öfrigt passande» mycket vexlande, hvadan tienstgöringsreglementets föreskrift i detta afseende icke innebär någon tillfyllestgörande garanti för, att endast verkligt kompetenta kaptener ifrågakomma till majorsbefordran. Nu skall visserligen arméfördelningschefen till- eller afstyrka ifrågavarande befordringsförslag. Men oafsedt den omständigheten, att arméfördelningscheferna kunna hafva mycket olika anspråk i fråga om de personer, som äro »skickliga och i öfrigt passande» för att vinna majors befordran, när förvissa sig nämnda chefer på ett ingående sätt om de föreslagnes duglighet? Under regementsmötena gifves icke tid för dem att på ett grundligt sätt göra sig förtrogna med deras kompetens. Det finnes således ingen annan utväg än att för ändamålet införa och stadga särskilda kompetensprof, på ett ändamålsenligt sätt anordnade och omfattande praktiska ting. Då man t. ex. ansett dylika prof erforderliga inom en så stor armé som den österrikiska, torde det icke vara ur vägen, att man inom en liten armé, som kostar mycket, derät egnar uppmärksamhet.

Kompetensprofven böra emellertid icke *ensamma* utgöra vilkor för majorsbefordran, utan den, som dertill bör ifrågakomma, bör ega sådana karaktersegen-

skaper, att han lämpar sig för ett högre befäl, hvarjemte han bör kunna förete en föregående hedrande militär tjänstemannabana. I sammanhang härmed må påpekas, enligt hvad Andra Kammarens tredje tillfälliga utskott vid 1891 års riksdag anförde, de kvalifikationslistor, som i vissa land läggas till grund för befordringarna och som af vederbörande myndigheter årligen upprättas öfver underlydande officerare, med angifvande af deras personliga egenskaper, duglighet och kunskaper m. m.

På grund deraf och då åtgärder af nyss berörd art synts motionären egnade att bereda skickligheten och förtjensten rum vid befordran till major på stat, på samma gång de helt visst skulle befordra krigsvetenskapliga studier och höja befordringsnivån, har han med fäst afseende på det viktiga steg, som befordran från kapten till major utgjorde, och med hänvisning till hvad i ämnet förekom vid 1891 års riksdag, funnit sig böra framkomma med den i motionen gjorda hemställan.

Då man tager hänsyn till, att härväsendet oafåtligen kräver ökade uppoffringar, att genom ett successivt genomförande af den allmänna värnpligtens idé större delen af landets ungdom tillbringar en vida längre tid än förr under fanorna, att nutidens uppfinningar med deraf härflytande hastiga omstörtningar på vapenteknikens och taktikens områden ställa alltjemt stegrade fordringar på befälet, samt att vilkoren för inträde på officersbanan samtidigt dermed på senare tiden betydligt skärpts, så kan man icke finna annat, än att det är väl värdt, att statsmagterna taga under öfvervägande, huru vida i sammanhang dermed äfven nödiga garantier finnas, för att de högre befälsplatserna blifva anförtrödda åt personer, hvilka med afseende å såväl militära kvalifikationer som personliga egenskaper äro väl skickade att fylla dessa viktiga värf; och när särskildt erhållandet af majorsgraden med dess ökade militära betydelse, större aflöning, längre tjänstgöringstid och fördelaktigare pensionsförhållanden väl får anses medföra inträdande bland det högre armébefälet, vill det synas utskottet, som om motionären med rätta fästat uppmärksamheten på den stora vigten af nödiga garantier för att särskildt vid befordringar till majorsbeställningar endast dertill fullt kvalificerade personer må ifrågakomma.

I likhet med motionären kan utskottet ej frigöra sig från den uppfattningen, att här ofvan intagna föreskrifter med afseende å majors-tillsättningar ingalunda äro tillfredsställande.

För att fullständiga motionärens framställning bör dock göras det tillägg, att arméfördelningscheferna vid de för hvarje särskild fördelning ofta återkommande fältöfningarna med officerare från olika vapen hafva något tillfälle att bilda sig föreställning om de till dessa öfningar

inkallade kompaniofficerarnes duglighet och lämplighet för befordran till högre poster, äfvensom att nämnda chefer från ledarne för rekryt- och volontärskolorna kunna inhemta upplysningar om dit kommenderade kompaniofficerares förmåga och skicklighet.

Näppeligen torde emellertid hvarje kapten under sin tjenstgöring såsom sådan blifva i tillfälle att deltaga i dessa öfningar och skolor, och ännu mindre antagligt torde det vara, att samma arméfördelningschef, under hvars inseende han deltagit i dem, qvarstår vid chefsplatsen å den tid, då pröfningen af kaptenens lämplighet att uppföras å majorsförslag sedermera ifrågakommer.

Vidare torde böra erinras derom, att, då vederbörande arméfördelningschef icke kan ega genomgående kännedom om alla de till majorer föreslagnes lämplighet, han vid hvarje majorsförslags pröfning afsigtligt eller icke lär komma att fästa afseende vid sin uppfattning om vederbörande regementschefs förmåga och sätt att bedöma majorskandidaterna. Då dervid arméfördelningschefen utan allt tvifvel skall hysa största förtroendet till dem af hans underlydande regementschefer, som i militärtjenstens handhavande mest tillgodose de moment af krigstjensten, som synas fördelningschefen viktigast, kan detta lätt medföra en allt för stor ensidighet vid fördelningschefens pröfning af de upprättade majorsförslagen samt lända derhän, att befordringsfrågan kommer att afgöras af omständigheter, som ingalunda tillgodose rättvisans fordringar.

Ett ytterligare hinder för ett fullt opartiskt bedömande af de respektive kompaniofficerarnes inbördes företräden ligger äfven gifvetvis derutinnan, att en del af dem på grund af tillfälliga omständigheter, såsom hoftjenst, riksdagsmannaverksamhet, gardestjenstgöring, högre börd eller framstående förmögenhetsställning, komma i tillfälle att på högre ort göra sina talanger beaktade vida mera, än som är fallet med åtskilliga deras mången gång såväl på det militära området som å karakterens vägnar mera framstående kamrater vid landsortsregementena.

Äro emellertid nu gällande föreskrifter rörande befordran till major otillräckliga och olämpliga, så uppstår frågan, huru desamma skulle kunna göras mera ändamålsenliga.

I sådant afseende kunde ju det af motionären i främsta rummet påyrkade anordnandet af särskilda kompetensprof, företrädesvis af praktisk art, vara värdt beaktande.

Med anledning häraf har på utskottets begäran generalstabens militärstatistiska afdelning med erkännansvärd beredvillighet lemnat upplysningar angående dylika profs förekomst inom utlandets arméer;

och får utskottet härmed delgifva kammaren de erhållna meddelandena, så lydande:

Danska och norska detaljerna. Enligt inom generalstabens militärstatistiska afdelning tillgängliga källor erfordras i *Danmark* och *Norge* inga särskilda examina för att vinna majorsbefordran.

Stockholm den 18 mars 1897.

Henri de Champs,
löjtnant.

Tyska och schweiziska detaljerna.

Tyskland.

För befordran till major erfordras inga särskilda examina.

Schweiz.

För befordran till major erfordras inga särskilda examina.

Stockholm den 18 mars 1897.

Leonard von Mentzer,
löjtnant.

Enligt Taschen-Ausgabe der Militär-Vorschriften. Heft 91, och Reichswehr den 24 april 1895, n.r 759.

Kompetensvilkor för befordran till major inom Österrikisk-Ungerska armén.

För majorsbefordran fordras en särskild så kallad »Stabsofficiers-Prüfung», som pågår ungefär 3 veckor och omfattar lösandet af uppgifter sådana som vid våra fältöfningar, anordnandet af öfningar för truppstyrkor intill ett regementes storlek, ledandet af krigsspel m. m.

Kropplig och andlig uthållighet ingå äfven som vilkor för befordran, hvarför öfningarna ofta pågå i det fria från kl. 8 f. m. till kl. 5 e. m. utan rast, hvarpå följer ett par timmars arbete inomhus.

Stockholm den 16 mars 1897.

Henri de Champs,
löjtnant.

Hvarje befordran till högre grad till och med major är inom engelska armén beroende af vissa prof*), som officeren har att aflägga. Dessa omfatta förandet af trupp (bataljon eller dermed jemförlig styrka) i olika slags terräng, samt en del skriftliga prof liknande dem, som det hos oss tillkommer officeren att lösa under en fältöfning. För kaptenerna af infanteriet tillkommer derjemte att visa prof på nöjaktigt färdighet i ridning.

Engelska
detaljen.
Enligt »Das
englische
Heer», von le
Juge. Leip-
zig 1896.
Och »Öfver-
sigt af Stor-
Britanniens
härorganisa-
tion», af F. A.
Ridderstolpe.

Stockholm den 18 mars 1897.

Henri de Champs,
löjtnant.

V. P. M.

angående kompetensvillkor för befordran till major inom italienska armén.

Italienska
detaljen.

Nya italienska befodringslagen af den 2 juli 1896 föreskrifver i art. 38 angående befordran till major:

»Majorer utnämnas efter tjänsteålder bland kapteners å vederbörande tjänsteranglista». (I Italien räknas tjänsteåldern till och med öfverstes grad inom vapnet, således har man en tjänsteranglista för infanteriet, en för kavalleriet o. s. v.).

»Undantag göres för majorer vid sanitetscorpset, hvilka till 3 fjerdedelar utnämnas efter tjänsteålder och till 1 fjerdedel efter val bland kapteners af sagda corps, hvilka hunnit upp till den äldsta $\frac{1}{4}$ bland kaptenerna af corpset».

»Kapteners vid generalstaben utnämnas till majorer i det vapen, hvarifrån de utgått, så snart de hunnit upp till den äldsta $\frac{1}{15}$ bland kaptenerna af sagda vapen.»

Art. 39: »Majorerna vid generalstaben utväljas bland majorer af de olika vapnen, hvilka varit kapteners vid generalstaben samt fullgjort minst 2 års trupp-tjänst som majorer vid det vapen, hvarifrån de utgått.»

Men, enligt art. 1, kan ingen utnämnas till högre grad, som icke visat sig lämplig att fylla de åligganden, som dermed äro förenade, och enligt art. 24 tillhör det särskilda befodringskommissioner att bedöma kandidatens lämplighet. Ingen kan befordras, som icke erhållit dessa kommissioners bestämda förord och intyg, att han på grund af sin meritförteckning är förtjent af befordran.

Sättet för utrönande af kandidatens lämplighet bestämmes, enligt lagens art. 24, i ett särskildt reglemente, hvilket dock ännu icke kommit generalstaben till handa.

Man torde dock icke allt för mycket misstaga sig uti, att dessa väntade föreskrifter komma att gå ut på en examen i fråga om befordran till major.

Den gamla befodringslagen af 1853 föreskref visserligen icke någon »majors-examen», men under årens lopp har utvecklats sig en praxis i den vägen, så att ännu år 1895 hade kandidat till ledig majorsbeställning att anmäla sig till pröfning inför en kommission, sammansatt af: 1 general, ordförande, 4 generaler eller öfverstar, ledamöter, och 2 öfverstar som suppleanter. Kommissionen var gemensam för hela armén.

*) Kan knappast kallas »examen».

Pröfningarna voro ganska stränga och närmade sig i mycket slutexamen vid italienska krigshögskolan.

De **omfattade:**

teoretiska prof:

1:o Skriftligen utveckla och muntligen diskutera en fråga, som utan att anstränga minnet gifver ett mått på kandidatens allmänbildning och vidden af hans militära kunskaper;

2:o På samma sätt utveckla och diskutera en taktisk uppgift — med hjälp af karta — angående en arméfördelnings uppträdande i ett visst krigsläge;

praktiska prof:

1:o att vid en öfning i terrängen — med 2 mot hvarandra opererande styrkor — föra befälet öfver minst 2 bataljoner infanteri med något kavalleri och artilleri (för kandidater af infanteriet) eller (för kandidater af kavalleriet) öfver åtminstone 2 sqvadroner med infanteri och artilleri;

2:o att inom fördelnings- eller brigadförband vid öfning i terrängen föra en styrka af minst regemente af kandidatens vapen.

Kandidaten erhöll betyg dels för hvarje särskildt prof och dels ett gemensamt betyg efter alla pröfningarnas afslutande.

Slutomdömet afgafs af kommissionens ledamöter i sluten omröstning, der hvarje ledamot med »ja» eller »nej» afgjorde kandidatens lämplighet.

För specialvapnen existerade ingen examen.

Stockholm den 16 mars 1897.

Gabr. Hedengren,
underlöjtnant.

*Ryska
detaljen.*

Inom *ryska* armén förekommer ej någon examen för vinnande af befordran från kapten (ryttmästare) till öfverstelöjtnant (major finnes ej vidare i Ryssland).

Stockholm den 18 mars 1897.

K. E. Peterson,
kapten.

P. M.

angående »majorsexamen» inom Frankrike, Holland, Belgien och Rumänien.

Enligt inom generalstaben tillgängliga uppgifter existerar *icke* någon examen såsom kompetensvilkor för majorsbefordran inom *Frankrike, Holland* och *Belgien*. —

Rumänien:

En majorsexamen existerade åtminstone ända till år 1893. *)

Examensprogrammet innefattade året 1889 (enl. »La revue générale et de l'état-major») följande prof:

I. För infanterister:

A. *Muntlig examen.* — Kompani-, bataljons- och brigadskolan; inre tjänst och fälttjänst; skjutinstruktion och vapenlära; lagar (angående arméens organisation, befälskader, rekrytering, officerarnes förmåner, befordran, pensionering, militära rättskipningen och disciplinstadga); krigskonst (definition på strategien); taktik, passagera och permanenta befästningar, topografi; geografi (allmän och särskildt Rumäniens); eldhandvapnen med skjutteori.

B. *Skrifflig examen.* — En fråga i krigskonst.

C. *Praktisk pröfning.* — Bataljonsexercis samt mindre fälttjänstövning med bataljon efter förutsättning, som först i terrängen erhålles.

II. För kavallerister:

A. *Muntlig examen.* — Sqvadrans- och regementskolan till fots och till häst; resten af reglementena som för infanterist; dessutom kännedom om handboken för kavalleriets pionierer och telegrafister; öfriga krigsvetenskapliga ämnen som för infanteriet, men med särskild tillämpning på vapnet.

B. *Skrifflig examen.* — En fråga i krigskonst.

C. *Praktisk pröfning.* — Kavalleriregementes evolutioner och en mindre fälttjänstövning med samma enhet; en rekognoscering (kartutkast och rapport).

III. För ingeniörofficerare och artillerister:

Muntlig och *praktisk* pröfning i hvarje vapens speciella ämnen. —

Sedan 1889 hafva en del förändringar vidtagits, hvarigenom hufvudvigten öfverflyttats från den teoretiska till den praktiska pröfningen.

Enligt Militär-Wochenblatt för 1893 inskränker sig den *muntliga* pröfningen till reglementena. Vid det *skriffliga* profvets bedömande känner examinator icke namnet på vederbörande kandidat, hvarigenom man hoppas vinna ett fullt rättvist slutomdöme.

Den *praktiska* pröfningen sker offentligt i terrängen och innefattar lösningen af en uppgift med markerad truppstyrka.

Stockholm den 18 mars 1897.

Gabr. Hedengren,
underlöjtnant.

*) Senare uppgift saknas.

Af dessa handlingar framgår, att särskilda kompetensprof för vinnande af majorsbefordran existera inom en del arméer men inom de flesta arméer icke förekomma.

Då man emellertid tager hänsyn till, dels att någon tjänstegrad, fullt jemförlig med den svenska majorsgraden, hvarken förekommer i Norge eller Danmark, samt dels att vid de utländska arméer, der den allmänna värnplikten är fullständigt genomförd, officerarne torde vara i en så godt som oafbruten tjänstgöring, hvadan rikligare tillfällen än hos oss förefinnas för de öfverordnade att bilda sig ett riktigt omdöme om majorskandidaternas lämplighet, så torde man icke vara berättigad att uteslutande på förhållandena i utlandet grunda sitt omdöme rörande de ifrågasatta kompetensprofvens behöflighet.

Utskottet vill i stället såsom sin mening uttala, att under vår nuvarande arméorganisation sådana prof, som motionären antydt, helt visst skulle, om de lämpligt anordnades, medföra en ökad garanti för att till majorer blefve befordrade personer med framstående militärisk duglighet, hvadan alltså skäl torde förefinnas för införande af dylika prof.

För angifvande, om än endast i hufvudsakliga drag, huru dylika prof borde anordnas, erfordras emellertid en sakkunskap, som icke kan stå utskottet till buds; och vill utskottet fördenskull i sådant afseende endast betona, att enligt dess mening, det borde komma att stå en hvar innehafvare af kaptensgraden inom de olika vapnen fritt att efter derom gjord framställning, så snart omständigheterna medgåfve, undergå dylikt prof och deröfver af sakkunnige erhålla betyg; att, derest prof misslyckades, tillfälle torde böra beredas för att andra profs afläggande efter någon lämplig tids mellanrum, samt att de erhållna vitsorden öfver profven sedermera skulle jemte personliga egenskaper, nit och skicklighet i tjensten, anciennitet m. m. tagas under öfvervägande vid ifrågakommande befordringar.

Det är emellertid ingalunda utskottets tanke, att allenast genom kompetensprofvens införande den omhandlade befodringsfrågan skulle blifva lyckligt löst, utan är det tvärtom en annan sida af saken, som utskottet anser vara än mera beaktansvärd.

Förhållandet är nemligen, som känt är, att militärer i allmänhet i olikhet mot de fleste andra tjänstemän hvarken få söka befordran eller kunna klaga öfver skedda utnämningar. Att härutinnan föreslå någon ändring finner sig utskottet visserligen ej ens kunna ifrågasätta, då sådant helt visst skulle anses medföra en menlig inverkan på disciplinen,

hvilken ju betraktas såsom en af härväsendets grundvalar; men då vid ett dylikt befordringssätt det under nuvarande förhållanden alltför lätt kan hända att, äfven om endast förtjente män vid högre befordringar komme i åtanka, andra lika eller ännu mera förtjenta aldrig hafva någon utsigt till avancement, så vill det synas utskottet, som om man äfven borde vara angelägen om erhållande af sådana befordringsregler, att nyssangifna för de enskilde ödesdigra missförhållanden äfven i möjligaste måtto kunde förebyggas och på samma gång en utjemning ega rum beträffande utsigten till befordran de olika regementena emellan.

I sådant syfte har det syns utskottet, som om hvarje majors-utnämning borde föregås af förslag, upprättadt af för sådant ändamål tillsatta kommissioner.

Af dylika kommissioner borde enligt utskottets mening finnas en för hvarje arméfördelnings infanteritrupper, en för de tre sydliga och en för de tre nordliga fältartillerierna o. s. v.

Hvarje kommission kunde bestå af äldste regementschefen såsom ordförande samt derjemte af äldste majoren från hvarje regemente (eller corps) och desslikes af en i kaptensgraden från hvarje regemente (eller corps), vald af dess samtliga kompaniofficerare.

Sedan kommissionen, hvars ledamöter vid förrättningar borde åtnjuta deras tjenstegrad tillkommande resekostnads- och traktamentsersättning, uppsatt förslag å tre personer, skulle det tillkomma fördelningschef eller hans vederlike att efter regements- (eller corps-)chefs hörande lemna förord åt någon af de föreslagna, hvarefter någon bland dem i regeln borde vid tjenstens tillsättande komma i åtanka.

Det inflytande å blifvande tillsättningar, som sålunda skulle beredas officerscorpserna i deras helhet, skulle för visso i ganska hög grad främja ett rättvist befordringsväsende samt väsentligt bidraga till höjande af officerarnes intresse och duglighet i tjensten.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet vördsamt hemställa, att Andra Kammaren, med föranledande af herr Joh. Nydahls föreliggande motion, måtte för sin del besluta,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t måtte anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t utfärda sådana förändrade föreskrifter rörande befordran till major på stat inom svenska armén, att genom bestämmelser i ofvan antydda riktningar största möjliga garanti vin-

nes, att vid sådan befordran endast dertill fullt kvalificerade personer må ifrågakomma.

Stockholm den 2 april 1897.

På utskottets vägnar:

T. ZETTERSTRAND.

Reservation

af herrar *Johan Hjelmérus* och *J. G. Hazén*.

»Vid ledighet inom majorsgraden vid regemente af infanteriet, kavalleriet eller artilleriet skall å successionsförslaget uppföras den inom regementet till tjensterangen främste af kaptenerna, hvilken regementschefen anser skicklig och i öfrigt passande. Anser sig fördelningschef eller likställd chef icke böra tillstyrka det gjorda förslaget, skall han å det förslag, som af honom afgifves, uppföra annan till den lediga beställningen skicklig och i öfrigt passande kapten vid något af honom underlydande regementen, och bör man härvid fästa behörig uppmärksamhet derå, att en såvidt möjlig jemn befordran till regementsofficersgraderna inom de särskilda officerscorpserna af samma vapenslag sålunda vinnes.

Dessa äro de enda direkta föreskrifter rörande befordring till majorsgraden inom svenska armén, som finnas i gällande tienstgöringsreglemente.

Det är visserligen sant, att fördelningscheferna under pågående möten och öfningar böra följa sina underlydandes tienstgöring, för att lära känna deras duglighet och användbarhet. Men, då inga närmare föreskrifter, oss veterligt, finnas, rörande omfattningen af denna inspektionspligt, hvadan vid förslags upprättande till majorsplatser allt är beroende på minnet, samt om detta sviker eller icke är att påräkna till följd af ombyte i fördelningsbefälet, på hörsagor af underordnade befälhafvare eller stabspersonalen, anse vi — på samma gång vi finna utskottets förslag med hänsyn till våra förhållanden allt för omfattande och i öfrigt förknippadt med allt för stora kostnader — att ett stort steg

mot det af motionären åsyftade målet, en rättvisare och bättre befordran till regementsofficersplatser, borde kunna tagas, om det stadgades att fördelningschefer och med dem likstälde befälhafvare vore skyldige att, efter hvarje inspektion af underlydande truppförband, uppsätta ett detaljeradt »bedömande» af hvarje under inspektionen i någon öfning sjelfständigt handlande kompani-, sqvadrons- eller batterichef, hvilket bedömande, justeradt omedelbart efter inspektionens slut i närvaro af truppförbandets befälhafvare, sedermera i utdrag skulle bifogas fördelningschefens befodringsförslag. I regeln skulle alltså för hvarje äldre kapten ligga flera dylika kompetensprof, hvarigenom ancienniteten erhöles lämpligt försteg just på skicklighetens och förtjenstens vädjobana. Ingen behöfde efter en enda pröfning anses underkänd, utan kunde en hvar som ville arbeta i sitt fack vinna större erkännande vid en ny pröfning, liksom ingen heller på blott utfallet af en enda pröfning kunde tro sig hafva betyg på kompetens.

Slutligen torde vi få tillägga att vår mening ingalunda är att dessa bedömanden af vederbörande fördelningschefer borde vara ensamt eller uteslutande afgörande vid frågan om officerarnes befordran, utan borde allenast betraktas såsom utgångspunkt, hvarifrån officiellt måste motiveras afstyrkande eller tillstyrkande.

Åfvenså vid de talrika intransporterna från främmande fördelningar, vore dylika officiella protokoll, så vidt vi kunna förstå, till mycket stöd vid jemförelse olika aspiranter emellan, allra helst om de föreslagits och rekommenderats af olika personer.

Med stöd af hvad vi sålunda haft äran anföra tillåta vi oss hemställa att Andra Kammaren på grund af förevarande motion måtte för sin del besluta,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t utfärda sådana förändrade föreskrifter rörande befordran till major på stat inom svenska armén, att genom bestämmelser i ofvan antydda rigtning, största möjliga garanti vinnes, att vid sådan befordran endast dertill fullt kompetente personer må ifrågakomma.